

Festiviteten

Forslag til innvendig rehabiliteringsplan
Bygningshistorie 1792-2010

Larvik kommunale eiendom KF

Del 1 Plan for innvendig rehabilitering

1.1- Hensikt

Hensikten er å beskrive muligheten for bruk og innvendig rehabilitering av Festiviteten.

Fakta eiendom

Storgaten 44 Festiviteten Gbnr. 3020/ 2004 består av det s.k. Patrisierhuset som er den østre fløyen av bygningen, fra 1792 og Festsalbygningen som er oppført som tilbygg i 1874.

Patrisierbygningen er oppført i 2,5 etg med kjeller. Hovedkonstruksjon er av laftet tømmer kledd med rustikkpanel . Takkonstruksjon er sperrer med tverrgående åser. Tekking er Hollandsk glasert takstein. Patriser bygningen ble ombyggt til sveitserstil i 1874 i forbindelse med oppføring av Festsalbygningen..

Festsalbygningen er oppført i nygotisk stil i 2 etg, med loft og uten kjeller.

Hovedkonstruksjon er av pusset teglstein. Takkonstruksjon er sperrer med taktro og sinktekking

Tomtens areal er på 1371 m² og bygningens grunnflate er på 550 m²

Eiendommen er sentralt plassert med gode parkeringsmuligheter.

Bygningens fasader og tak er restaurert og tilbakeført til 1874 utseende.

Forslag til bruk

Det foreslås at bygningen blir innredet til kontorformål med unntak av Festsal som tilbakeføres til 1874 og tilrettelegges som mindre konsertlokale, møte og festlokale.

Dette vil ikke medføre bruksendring av bygningen. Men siden rehabiliteringen medfører en større ombygging må tiltaket likevel byggeanmeldes.

Forslaget til planløsning vedrørende kontordel innebærer ca 23 kontorplasser med mulighet for ytterligere 5 kontorplasser i 3 etg. Forslaget vedrørende Festsaldel innebærer lokaler med muligheter for fleksibel bruk samt en oppgradering av tilhørende garderober, kjøkken og sanitærfunksjoner.

Totalt vil nettoareal for bygningen utgjøre 1074 m² inkl. 3 etg.

Forslag til innvendig rehabilitering

Grunnet bygningskader i innvendige konstruksjoner må bjelkelag mellom kjeller og 1 etg. skiftes ut. Bjelkelag mellom 1 og 2 etg. må forsterkes. Dette gjelder både patrisierdel og festsaldel. Festsal med gang og hall tilbakeføres inkl. dekormaling til 1874

Rom 217 tilbakeføres med tidsriktige overflater.

Grunnet lysforhold blir det benyttet en del glass i skillevegger i kontorarealene.

Ved siden av en fullstendig innvendig bygningsmessig rehabilitering, beregnes installering av heis, nytt elektroanlegg, nytt ventilasjonsanlegg , nytt sanitæranlegg inkl. vannbåren varme, tåkesprinkling samt byggautomasjon og brannvarslingsanlegg.

Universell utforming

Festiviteten består av 4 forskjellige plannivåer + 3 etg.. For å løse tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne er heis plassert sentralt i hovedinngangsparti. Det blir etablert en permanent rullstolrampe på fortau syd. Inngangspartiets gulvplan blir løftet for ivareta tilgjengelighet via rullestolsrampe fra Hall til Festsalens 1 plan. Patrisierdelens 1 og 2 plan samt Festsalens 2 plan vil være tilgjengelig via heis. Av byggt tekniske årsaker vil ikke 3 etg.

være tilgjengelig via heis. Det blir på alle de resterende plan etablert toaletter tilpasset personer med nedsatt funksjonsevne.

Forslag til romprogram

1 etg.

Rom nr.	Funksjon	Areal nta	Merknader
101	Hall	42,0 m2	Hallen blir tilbakeført interiørmessig iht NIKU rapport av 12.2.2006. Med unntak av at det etableres en rullestolrampe.
101 A	Gang/Heis	7,0 m2	For å tilrettelegge tilgjengelighet til heis etableres rom 101 A på nivå med 1 plan Hall
102	Trapp	11 ,0 m2	Trappeløp blir tilbakeført interiørmessig iht NIKU rapport av 12.2.2006.
103	Gang	6 ,0 m2	
104	Kontorfelleskap	73,4 m2	Innredes som kontorfelleskap for ca 10 kontorplasser
105	Kontor	21,6 m2	Innredes som kontor for ca 2 personer
106	Gang	4,9 m2	
107	HC-WC	6,8 m2	Innredes som WC tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne
108	Kopirom/lager	11,9 m2	
109	Renholdsrom	5,7 m2	
110	WC	3,3 m2	
111	Trapperom	13,4 m2	
112	Møterom	12,8 m2	Litet møterom. Kan som alternativ innredes som kontor
113	Venterom/Salong	18,6 m2	Innredes som venterom eller pauserom
114	Gang	8,5 m2	
115	WC	3,0 m2	
116	HC-WC	5,7 m2	Innredes som WC tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne
117	Garderobe	8,6 m2	Garderobe med dusj
118	Møterom	52,3 m2	Stort møterom
119	Kontor/Resepsjon	44,6 m2	
119A	Kjøkken	12,3 m2	
120	Kontor	11,6 m2	
121	Kontor	14,8 m2	
122	Kontor	10,9 m2	
123	Garderobe	10,5 m2	
124	Gang	12,0 m2	
Sum		430,0m2	

2 etg.

Rom nr.	Funksjon	Areal nta	Merknader
201	Gang/Trapperom	30,0 m2	Gang/Trapperom blir tilbakeført interiørmessig iht NIKU rapport av 12.2.2006.
202	Festsal	126,0 m2	Festsal blir tilbakeført interiørmessig iht NIKU rapport av 12.2.2006
203	Scene	54,6 m2	Under scene er de muligheter for lager til sammenleggbare border.
204	Kjøkken	18,4 m2	For å kunne ha en fleksibilitet i bruk av Festsal til event. selskapslokaler o.l etableres det et kjøkken i rom 204
205	Backstage	14,4 m2	Kan som alternativ benyttes som varelager ifb.med kjøkken
206	Backstage	11,3 m2	Innredes med vask
207	Gang	2,1 m2	
208	Trapperom	4,0 m2	
209	WC	1,3 m2	
210	Publikumsfoaje	26,4 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av

			eksisterende vegger
211	Bar	4,4 m2	Kan innredes til en liten bar.
212	Garderobe	9,0 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av eksisterende vegger
213	Gang	9,4 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av eksisterende vegger
214	Kontor	19,0 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av eksisterende vegger
215	Gang	14,8 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av eksisterende vegger
216	Kontor	11,7 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av eksisterende vegger
217	Kontor/møterom	34,0 m2	Det bør gjennomføres antikvariske undersøkelser av eksisterende vegger
218	Brannsikket arkiv	20,0 m2	
219	Trapperom	13,4 m2	
220	Garderobe	14,3 m2	
221	WC	2,8 m2	
222	WC	3,0 m2	
223	HC WC	5,1 m2	Innredes som WC tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne
224	Trapperom		
Sum		449,4 m2	

3 etg.

Rom nr.	Funksjon	Areal nta	Merknader
301	Gang/trapp	9,9 m2	
302	Kott		
303	Kott		
304	Kontor	16,6 m2	
305	Kontor	11,0 m2	
306	Kontor	11,5 m2	Skal rommet benyttes som kontor må det monteres inn takvinduer. Takvinduene bør være tidsriktige.
307	Kontor	18,0 m2	Skal rommet benyttes som kontor må det monteres inn takvinduer. Takvinduene bør være tidsriktige.
308	Ventilasjonsrom	40,0 m2	For å tilrettelegge for effektiv drift av ventilasjonsanlegg bør areal være av en slik størrelse.
309	Disponibelt	15,8 m2	
310	Lager	3,8 m2	
311	Gang	19,5 m2	
312	WC	5,1 m2	
313	Gang	17,7 m2	For å sikre alternativ rømningsvei for 3 etg. bør det etableres en gang med branncellebegrensede vegger
314	Loft/lager	18,4 m2	
315	Lager	2,7 m2	
316	Trapp	4,9 m2	
Sum		194,9 m2	

Del 2 Eiendommens historie

Innledning

Festiviteten var i over hundre år Larviks storstue. Utallige konserter og kulturarrangementer ble holdt her opp gjennom årene. Her talte Bjørnstjerne Bjørnson, Fridtjof Nansen med følge ble hyllet her etter sin Nordpolsferd og her har Ole Bull trollbundet folk med sin fiolin for å nevne noen kjente.

Med Norges tredje eldste teatersal har bygningen en høy verneverdi. Noe som fylkeskommunen ga uttrykk for i 1998 og riksantikvaren sa seg enig med i 2000.

Sitat: Festiviteten har høy verneverdi både som enkeltbygning og som en del av miljøet i Storgata. Teatersalen har svært høy verneverdi da den er en skjeldenhet i norsk sammenheng.

1792 – 1874 Patrisierhuset

Etter at en storbrann hadde herjet Storgaten i 1792 oppførte Kjøpmann Rasmus Linnae f.1748 – d.1806 en større bolig i tre på branntomten til Storgaten 44.

Huset som ble gjenreist var i to etasjer med halvvalmet tak. Hovedkonstruksjonen var i laftet panelt tømmer.

Linnae valgte å ikke innrede hele annen etasje. Kun et rom i annen etasje var bebolig.

I 1806 ble eiendommen solgt til Even Bull. Bull fullførte byggeprosessen og eiendommen var i familiens Bull eie fram til 1831.

Eier fra 1830 årene var Ambrosius Flor Hofgaard som bodde der fram til sin død i 1854.

Svigersønnen Frederik Adeler Blom overtok gården etter Hofgaard.

I 1872 kjøpte Klubbsselskapet eiendommen.

1874 – 1950 Festiviteten

Etter at klubbsselskapet i 1872 hadde ervervet seg eiendommen, bestemte de seg raskt for å bygge om patrisierhuset samt utvide vestover med et nytt tilbygg. Dette for å få lokaler mer tilpasset sin virksomhet.

En av datidens fremste arkitekter i Norge Paul Due (1835 – 1919) ble engasjert av Larvik Klubbsselskap til å tegne ny teater- og forsamlingsal med tilliggende forsamlingsrom i tilknytning til den gamle tømmerbygningen. Samtidig skulle han tegne ombyggingen av tømmerbygningen, for å tilpasse det gamle interiøret til den nye bruken som fest- og selskapslokaler. Det ble bestemt at det nye festsalbygget skulle oppføres i nygotisk stil og at patrisierbygget skulle ombygges i sveitserstil.

I 1873 startet arbeidene med ny Festsalbygning samt ombygging av det gamle Patrisierhuset. Arkitekt og Byggmester Fritz Thurmer i fra Larvik ledet arbeidene.

Den nye fløybygningen (Festsalbygningen) ble oppført i pusset teglstein. Stukkaturarbeidene (gipsdekoren) både innvendig og utvendig ble levert av Brødrene Giodotti i fra Oslo.

Samtidig ble patrisierbygget ombygd utvendig med annen takkonstruksjon, nye t-post vinduer, ny kledning, nytt listverk og ornametikk.

I 1874 var alt ferdig og Søndag 3 mai 1874 ble Festiviteten høytidlig innviet. Den nye festsalbygningen hadde møtelokaler i første etasje og en påkostet teater-, forsamlings- og festsal i andre etasje. Teatersalen fungerte i tillegg som bystyresal fra 1878.

I festdrakt: Festiviteten ved hundreårs jubileet for grunnloven 1914

Etter flere år med stridigheter blant medlemmene i Klubbselskapet ble det på en generalforsamling 2 september 1882 vedtatt å oppløse selskapet og selge Festiviteten. I 1883 ble Larvik kommune tilbudt å kjøpe eiendommen for kr. 45 000,-, et bud som ble god tatt. Høsten 1883 ble det igangsatt ombyggingsarbeider og vaktmester ble ansatt. Samme år flyttet Politikammeret, kemneren, havnefogden og fattigforstanderen inn i den gamle trefløyen, mens den nye fløyen (Festsaldelen) fremdeles ble brukt til bystyresal, møter og kulturarrangementer

Larvik bystyre i Festsalen ca 1914.

Tidlig foto av Festiviteten: Festiviteten trolig rundt 1900.

Opp gjennom årene ble det så som så med vedlikehold av bygningen og allerede i 1912 ble det gjennomført tiltak for å skaffe penger til oppussing av lokalene.

I tiden 1940 til 1945 beslagla den tyske okkupasjonsmakt bygningen til egne formål. Fotografier fra denne tiden viser tydelige tegn på forfall av utvendige fasader i de 5 årene tyskerne benyttet bygningen.

I 1950 bestemte Larvik kommune å gjennomføre en større rehabilitering utvendig av bygningen. Fasadene ble rensket for all dekor og både festsaldelen samt patrisierdelen ble pusset med murpuss. Vinduer ble skiftet til moderne vippevinduer uten sprosser. Tanken var nok å både få til en tidsriktig funksjonalistisk fasade samt en mer vedlikeholdsfri bygning. Kun noen få vinduer fra 1874 inne i bakgård ble beholdt.

Moderne tider og utrykk: Festiviteten med ny drakt i 1950.

1950 – 2005 Fraorstue til forfall

Festiviteten tjente Larvik kommune som rådhus fram til 1986 da Rombergata 4 ble nytt rådhus. Festiviteten ble fram til slutten 1990 årene benyttet til forskjellig administrativ bruk og kulturarrangementer. I begynnelsen av 2000 tallet etter flere vannlekkasjer samt manglende vedlikehold, var bygningen så pass nedslitt innvendig at Larvik kommune valgte å stenge bygningen inntil videre for bruk. Det var kun Teaterforeningen som beholdt sine lokaler i 1 etg fram til 2007.

I 1999 gjennomførte Fortidsminneforeningen med støtte i fra Vestfold fylkeskommune en undersøkelse av bygningen. Undersøkelsen fokuserte på verdiene i den gamle patrisierdelen. I 2000 ble Diskusjonen vedrørende Festivitets verneverdi aktualisert ved reguleringsforslag for "Kvartal 38" i 1995 og planene for lokalisering av eventuelt kulturhus til Storgata 44-46/Kvartal 38.

I 2001 ble det gjennomført en folkeaksjon for bevaring av Festiviteten og 3000 underskrifter ble samlet inn.

I Strategidokumentet for 2002 – 2005 Sak 158/01 ble følgende lagt inn vedrørende Festiviteten "Det utredes muligheten for at Festiviteten kan tilbys til interesseorganisasjoner i Larvik som stiftelse som vil renovere og bruke bygget til kulturvirksomhet."

Som oppfølging ble firmaet Fjellanger og Vines bedt om å lage en tilstandsrapport med kostnadsoverslag. Rapporten inneholdt imidlertid ikke antikvariske vurderinger eller kostnadsoverslag.

I 2003 ble det gjennomført et møte med byens kulturorganisasjoner. Det viste seg at ingen frivillige organisasjoner kunne ta løftet med en restaurering. Mange var opptatt av vern og man ville gjerne se huset i bruk. Høsten 2003 kom oppfølging fra kommunens side.

Rådmannens forslag til Strategidokumentet 2004 – 2007 var utredning av det som ble kalt "de fem kulturhus"; Herregården, Sjøfartsmuseet, Munken, Bøkeskogen kultursenter og Festiviteten. Man skulle se på:

- behov for restaurering og utbedringsarbeider
- gjennomføring av oppgradering/tilbakeføring
- fremtidig bruk

I saksframlegget går det tydelig fram at alle fem bygninger er viktige og verdifulle kulturminner. Saken ble vedtatt av kommunestyret i desember 2003.

For Festiviteten sin del var det i første omgang teatersalen som ble prioritert mht undersøkelser. Hvorvidt og hvordan denne kunne tilbakeføres til en situasjon forut for dagens tilstand ble vurdert som viktig for videre framdrift for hele bygningen.

Parallelt med prosjektet "De fem kulturhus" gikk arbeidet med ny kommunedelplan for Larvik by. I den forbindelse ble det gjennomført en kulturminneanalyse, der Festiviteten ble vurdert som svært verneverdig. Bygningen ligger i et område som i den vedtatte planen er gitt status spesialområde med formål bevaring etter PBL §20-4, 2. ledd bokstav b. Festiviteten er avmerket som bygg med antikvarisk verdi. Bestemmelsene er gitt i planens § 9. Videre er det gitt tilleggsbestemmelser for området under bokstav F. Sentrum. Storgaten 9.20: *Strukturen med patrisierhusene liggende på rekke og bakenforliggende hager skal opprettholdes. (spesielt nr. 44 – 52). Bygninger og anlegg med antikvarisk verdi skal bevares og tillates ikke revet. Nye bygninger skal i dimensjon, volum og utforming passe til den bevaringsverdige bebyggelsen. Bygningene i Storgaten 44 – 52 skal fortsatt dominere sjøfronten.*

Høsten 2004 ble det oppdaget sopputslag (ekte hussopp) i bygningens sentrale trappeløp. Rapporten fra Mycoteam av 15.09.04. ble fulgt opp av de foreskrevne tiltak. To representanter fra OKK (Finn Øivind Gabrielsen og Ingeborg Wittesjø Schanke.) ble valgt til å følge arbeidet med Festiviteten. Fra da av løp arbeidet med å utrede og utbedre skadene i bygningens østre del, kjeller/1. etasje parallelt med undersøkelser av trapperom/festsal.

2005 – 2009 Tilbakeføringen.

I 2005 ble NIKU (Norsk institutt for kulturminneforskning) engasjert for å gjennomføre en bygningshistorisk undersøkelse innvendig av festsalen. Rapporten fra NIKU var klar februar 2006. Funnene gjør det mulig å rekonstruere 1874 utgaven av Festsalen ned til minste detalj.

NIKU 2006

Avdekket dekor på et dør overstykke inne i festsal.

Opprinnelig sjablondekor fra periode 1. 1874 til venstre. Sjablondekor fra periode 3. 1890-1900 til høyre.

Foto. J.Brenne. 2006.

Lønnebladsmotivet til venstre i fra 1874 er benyttet flere plasser i bygningen bla. i blondebrett over hovedinngangsparti utvendig

Samme år ble arkitekt Finn Christiansen engasjert for å påbegynne tegningsgrunnlag for tilbakeføring utvendig. I forbindelse med ferdigstilling av tegningene for fasadene og arbeidene med utbedring av skadene i trebygningen ble det etablert en faglig arbeidsgruppe for prosjektet bestående av arkitekt Finn Christiansen, arkitekt Lars Jacob Hvinden Haug (NIKU), Siv Abrahamsen Anholt (Vestfold fylkeskommune) John Nilsen (Larvik kommune), og Aina Aske (Larvik kommune). Gruppens oppgave var å løse antikvariske problemstillinger.

Det ble tidlig bestemt at målet var å tilbakeføre fasadene til 1874

I sak 215/05 Strategidokument 2006 – 2009 ble det bevilget kr 3 000 000 for å gjennomføre utvendig rehabilitering og sanering av soppskader i Festiviteten Storgt. 44 Gbnr. 3020/2004.

I 2006 bevilget Kommunestyret til sammen kr. 7 300 000 (kr 3 000 000,- i sak 216/05 og kr 4 300 000 i sak 169/06 for å gjennomføre utvendig rehabilitering, sanering av soppskader, råteskader og rehabilitering av grunnmur og drenering av hele bygningen og å legge nytt bjelkelag med arbeidsgulv i 1. etg. i Patrisierdelen,

Høsten 2006 startet arbeidene med å avdekke og sikre innvendige bygningskonstruksjoner. Arbeidene ble utført av Eiendomkontorets håndverksavdeling. Det ble oppdaget at det var opp gjennom årene gjort utallige inngrep i bygningen som hadde svekket konstruksjonen betydelig. Deriblant manglet det ca 7 meter med grunnmur under patrisierbygget mot nord. Mens sikringsarbeidene ble gjennomført utover høsten og vinteren 2006 arbeidet antikvarisk koordinator og byggt teknisk koordinator med å framskaffe mest mulig fotodokumentasjon på bygningen. Dette for å få et best mulig arbeidsgrunnlag for arkitekt. Man oppdaget at det er tatt mange bilder opp gjennom årene av bygningen ut mot Storgaten. Mens det foreligger få bilder av vestgavl og ingen av bakgård før 1950. For det om det ble framskaffet en del foto av fasade, så oppdaget man også at bildematerialet hadde sin begrensning vedrørende detaljer.

Etter hvert som arbeidene med å sikre bygningen skred fram kom flere og flere svakheter ved konstruksjonen fram. Februar 2007 ble det enighet om å stoppe arbeidene og tilbakemelde til Rådmannen og OKK (Oppvekst og kulturkomiteen) om problemene. Rapport med kostnadsberegning ble lagt fram og politikerne tok opplysningene til etterretning.

Manglende konstruksjoner: Ny grunnmur måtte støpes og deler av vegg måtte erstattes nord på patrisierdel.

I april 2007 startet så arbeidene opp igjen. Etter påske samme år startet arbeidene med å rehabilitere utvendige fasader og tak på patrisierdelen. Håndverksavd. til Eiendom v/Sigmund Ulness og Odd Stuksrud ble satt til å utføre arbeidene.

Det ble startet med taket. De tre arkene mot syd samt ark mot nord ble revet siden disse ikke var tidsriktige med 1874 utgaven. Undertak ble rettet opp ca 12 cm. og taket ble tekket med Hollandsk glasert takstein.

Samtidig ble all murpuss på patrisierbygget fjernet. Etter hvert som murpuss ble fjernet dukket det opp nye spor på kledningen under murpussen. Det viste seg at store deler av original kledning var intakt på vestgavl og nordvegg, mens all kledning mot syd var skiftet ut med rupanel for å danne nytt underlag for murpussen. Sporene som ble avdekket var til stor hjelp for arkitekten til å vurdere dimensjoner og avstander på dekor og listverk.

Det viste seg også at det var brukt 3 til 4 forskjellige bredder på panelen som var benyttet til å kle fasadene. Det ble raskt enighet i arbeidsgruppen om at alle nye funn skulle gjenskapes.

Gamle spor: Arkitekt Finn Christiansen måler opp og kartlegger gamle spor for utarbeidelse av detaljtegninger. Tilsammen er det blitt tegnet nærmere 100 arbeids og detaljtegninger for tilbakeføringen av fasadene.

Våren 2007 startet NIKU med fargeundersøkelser av patriserdelen. Formålet med fargeundersøkelsen var å dokumentere bygningens tidligere farger og gi anbefaling om valg av farger og materialer til fremtidig oppmaling av bygningen. Første del av fargeundersøkelsen ble utført 23.mars 2007 av konservatorene Edwin Verweij og Merete Winness fra NIKU. Senere på våren deltok arkitekt Lars Jacob Hvinden-Haug og kunsthistoriker Jens Christian Eldal fra NIKU på en supplerende befaring til bygningen. Det viste seg at det var vanskelig å konkludere med hvilken farge bygningen hadde hatt i 1874. Trolig har den kun vært oljet de første årene. NIKU anbefalte å benytte fargeoppsettet i fra 1900. Arbeidsgruppen valgte å følge anbefalingen i fra NIKU samt også å benytte seg av linoljemaling til fasadene.

Følgende farger ble anbefalt.

Vegg (panel) Lys gråbrun S 3010-Y30R

Gesims, vindskier, hjørnebord og gerikter: Lys brun S 4020-Y30R

Vinduer og dører: Mørk brun S 8010-Y50R

Håndskjært: Det var nødvendig å bruke tradisjonelt verktøy for å produsere noe av pynten til fasadene. Her bruker Sigmund Ulnes og Odd Stuksrud gammeldags sag for å lage de skrå gesimsknektene til gavl mot øst.

Utover sensommeren og høsten fortsatte arbeidene med fasadene på patriserdelen. All ornamentikk, blondebrett med mer - bortsett i fra gavlknektene - ble produsert av Larvik kommune AOK v/Øivind Fjellstad. Det viste seg at den eneste måten å få produsert gavlknektene på, var å skjære disse for hånd med løvsag. Alt listverk til utvendig bruk ble profilhøvlet på plassen. Etter arkitektens tegninger ble det laget maler til fresestål som deretter

ble produsert hos verktøymaker. Til listverk og vindskier og diverse snekkergheder ble det kun brukt tettvokst furu.

Vinduene inkl. glass som ble produsert var nøyaktige kopier av 1874 typen.

Senhøsten 2007 var fasadene på patrisierbygningen ferdige og stillasje kunne rives.

Vinteren 2008 startet arbeidene med Festsalbygningen mot syd.

NIKU v/ Hilde Viker Berntsen ble engasjert for å gjennomføre fargeundersøkelser av fasade Eiendomkontoret v/ Rune Strand ble satt til å utføre murerarbeidene. Siden fasaden inneholder en del stukkatorarbeider, var det behov for å engasjere spesialister på dette område.

På NIKUs anbefaling ble Murmester Terje Berner og Gipsmaker Peter Van der Emt engasjert i å bistå med dette spesielle arbeidet.

Det meste av dekor var fjernet ved oppussingen i 1950. Arkivfunn av en regning på hva som var levert av Brødrene Guidotti i 1874 Blant annet nevnes 6 kapiteler og baser av sement, 26 ornamenter av sement (ukjent type), 40 konsoller til gesims, 38 palmetter (gipsdekor) og 5 tønner gips.

Det ble også framskaffet foto i god oppløsning som viste detaljer av gesims, kapiteler og trekninger

Etter hvert som all puss og forblendinger ble fjernet dukket det også fram nye spor. Man fant deler av basen til søylen ved vinduene samt rester av originaltrekningene over vinduene i annen etasje.

Alt dette var til stor hjelp for arkitekten og gipsmakeren til å danne et godt grunnlag for rekonstruksjon.

Etter at all mineralittpuss var fjernet startet arbeidene med sårffylling og innmuring av stein til grunnlag for nye trekninger.

Vår/sommer 2008 startet murerarbeidene med Festsaldelen.

Det ble murt ut grunnlag for nye trekninger. Sjablonmaler ble laget. Trekninger, gipskonsoller, kapiteler, baser og annen dekor ble gjenskap. Det ble hele veien brukt tradisjonelle materialer (NHL St. Astier mørtel). Til slutt ble fasaden malt med tradisjonell kalkmaling.

Bygningsarkeologi : Bak forblendingen til vinduene i annen etasje dukket gamle trekninger fram.

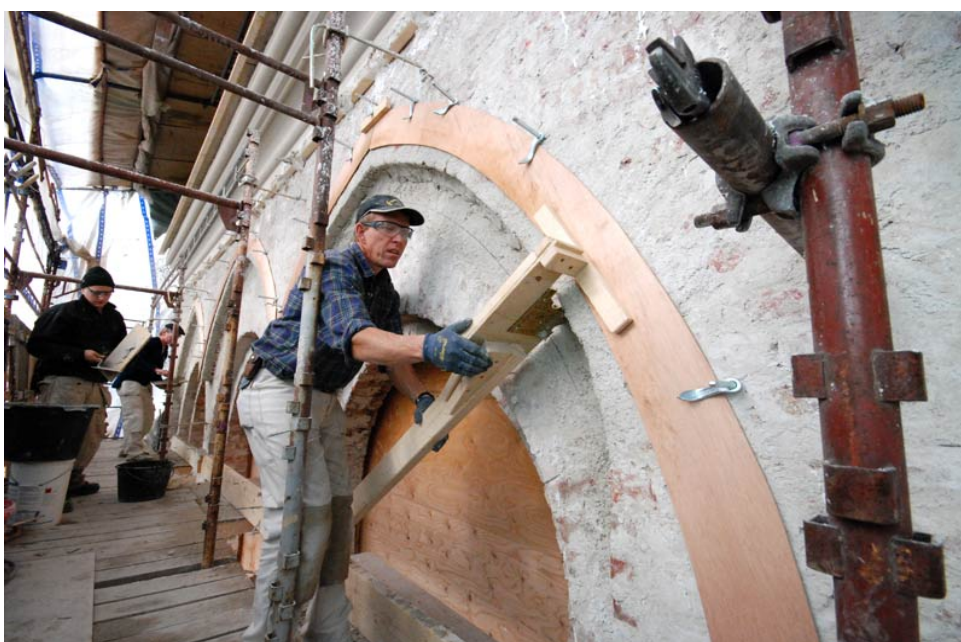
Samtidig med arbeidet på festsaldelen pågikk, startet restaureringen med vinduene i fra 1874 og utbedring av taket. Taket på Festsaldel var preget av gamle dårlige reparasjoner og det var nødvendig og rive helt ned til taktro. Oppkant mur på tak var i så dårlig skikk at det var nødvendig å lage nye oppkanter. Taket ble videre tekkt med underlagsmatte for sink med sinktekking på topp.

Sensommeren 2009 startet arbeidene med å tilbakeføre fasadene på festsalbygning i bakgård. Her var det nødvendig å hugge etter gamle åpninger til vinduene. Det ble også utført en del reparasjoner av murfasader. Maling av veggene på festsaldel i bakgård ble gjennomført vår 2010.

Resterende reparasjon av grunnmur mot syd ble gjennomført vår 2010.

Rekonstruksjon av gesims: Murmester Terje Berner finjusterer på gesims

Rekonstruksjon av gotiske buer: Rune Strand tilpasser trekningsmal til gotiske buer

Forslag til innvendig rehabiliteringsplan og bygningshistorie er utarbeidet av Larvik kommunale eiendom v/John Nilsen.

Larvik 18.10.2009 Revidert 10.08.2013

Bakgrunnsdokumentasjon og kilder.

Arkivmateriale

Byggeregnskaper 1873/74 (Privat eie)

Skriftelige kilder

Langeland St. A 1963. Larvik Historie bind 2

Langeland St. A og Wasberg Christie Gunnar 1963. Larvik Historie bind 3

Kristensen Ragnar, Archer Ronald James, Brand David. 1999 Festiviteten et kulturhus i 200 år

Nyhus Per. Østlandposten Fra en svunden tid

Brenne Jon, Berntsen Viker Hilde, Winness Merete. 2006 NIKU Innvendige Fargeundersøkelser, Hvinden-Haug, Lars Jacob, og Winness Merete 2007 NIKU Fargeundersøkelser av panelt eksteriør.

Aske Aina. 2007. Status for vern og restaurering.

Berntsen Viker Hilde 2008 NIKU Fargeundersøkelser av pusset eksteriør, Festsal

Østland-posten Diverse artikler

Fasadetegninger:

Arkitekt Finn Christiansen

Plan og innredningsskisser:

John Nilsen Larvik kommunale eiendom KF

Foto

Eldre : Larvik Museum, Norsk Folkemuseum, Vestfolds Fylkesmuseum og Per Nyhus

Nyere : Larvik kommunale eiendom